

EUROOPA
AJALOO MAJA

Küsimusi ja vastuseid

Milleks on Euroopa Ajaloo Maja vaja?

Euroopa Liidu loomise aastakümneid väldanud protsess on tugevasti mõjutanud Euroopa riikide korraldust ja valitsemist. Seniajani ei olnud aga muuseumi, kus seda protsessi oleks näidatud ja selgitatud laiemates ajaloolistes seostes, Euroopa eri riikide ja rahvaste vastandlikke kogemusi ühte sidudes ja kõrvutades.

20. sajandi tragöödiad läbi elanud ja Euroopa ühendustele aluse pannud põlvkond on kadumas. Seetõttu on nüüd aeg tutvustada Euroopa integratsiooni arengukäiku laiale üldsusele arusaadavas vormis. On aeg selgitada sellega seotud suuri ajaloolisi muutusi, mõjujõude ja eesmärke, et ka tulevased sugupõlvad mõistaksid, kuidas ja miks kujunes Euroopa Liit selliseks, nagu ta praegu on. Kriisi ajal on eriti oluline kasvatada ja süvendada teadlikkust kultuuripärandist ning meenutada, et rahumeelne koostöö ei ole sugugi enesestmõistetav.

Seetõttu ongi Euroopa Parlament rajanud Euroopa Ajaloo Maja, kus inimestel on hea võimalus mõelda sellele ajaloolisele protsessile ja selle tänasele tähendusele. Euroopa Parlament usub, et see muuseum võib saada kohaks, kus kaasaegseid olukordi arutatakse ja õpitakse mõistma nende ajaloolistest põhjustest lähtudes ja ajalooliste kogemuste valguses.

Millised on selle projekti aluspõhimõtted?

Euroopa Ajaloo Maja projekti kandvaks mõtteks on algusest peale olnud soov anda teadmisi Euroopa ajaloost ning teadvustada avatud ja köitvas vormis Euroopa mälude ja mälestuste mitmekesisust. Sel eesmärgil moodustati eraldi teaduslik töörühm, mille koosseisu võeti ajaloolasi ja muuseumitöötajaid kogu Euroopast. Eeltingimus oligi, et töörühm peab olema teaduslikult sõltumatu ja rahvusvahelise koosseisuga. Töörühm on tegelenud näituste koostamisega ning püüdnud tagada, et Euroopa ajaloo – ja selle tõlgenduste – mitmepalgelisus oleks õiglaselt esindatud.

Rahvusvaheliselt tunnustatud ajaloolastest ja museoloogidest koosnev kõrgetasemeline nõuandekogu (teadusnõukogu) tagab näituste sisu teadusliku täpsuse ja asjakohasuse.

Kus see maja asub?

Euroopa Ajaloo Maja asub nn Eastmani hoones Leopoldi pargis, Euroopa Liidu institutsioonide vahetus läheduses. Maja ehitati 1935. aastal puudustkannatavate laste hambaravikliinikuks. Ehituseks annetas raha USA äriees, Kodaki fotoaparaadi leiutaja George Eastman. Kui eesmärgiks võeti maja kohandamine muuseumi- ja näitustehooneks, kuulutati välja arhitektuurikonkurss. Selle võitis arhitektide ühendus, mille moodustasid Chaix & Morel et associés (Prantsusmaa), JSWD Architekten (Saksamaa) ja TPF (Belgia). Arhitektide kava kohaselt tuli fassaad renoveerida hoone algset stiili respektides, sisehoovi ja hoone katusele nähti aga ette nüüdisaegne juurdeehitus.

Kuidas Euroopa Maja rajamise projekt teoks tehti?

Euroopa Ajaloo Maja rajamise idee esitas 2007. aastal oma ametisseastumise kõnes Euroopa Parlamendi tollane president dr Hans-Gert Pöttering. Aasta hiljem koostas Euroopa riikide nimekatest ajaloolastest ja muuseumispetsialistidest koosnev komisjon dokumendi „Euroopa Ajaloo Maja kontseptuaalsed põhialused“ – esmase kontseptsiooni, milles Euroopa Ajaloo Maja nähakse tänapäevase näituste, dokumentide ja teabe keskuseks, kus rakendatakse museoloogilise mõtte uusimaid saavutusi.

2011. aasta jaanuaris algas Euroopa Ajaloo Maja projekti teadusliku töörühma komplekteerimine. Järgnevalt sõnastas see üleeuroopalise koosseisuga töörühm järk-järgult uue muuseumi visiooni ja missiooni, töötas välja püsinäituse struktuuri ja tegeles veel muude küsimustega, nagu külastuspoliitika, ajutiste näituste korraldamise poliitika ja kogumispoliitika. Teadusnõukogu andis töörühmale nõu ja kinnitas töö tulemused. Kõik tähtsamad otsused kinnitas parlamendi juhatus (president ja 14 asepresidenti).

Mida majas näidatakse?

Püsinäitus keskendub tähtsaimatele nähtustele, sündmustele ja protsessidele, mis on Euroopat ajaloo vältel vorminud ja talle tänase kuju andnud. Samas rõhutatakse selle arenguga seotud kogemuste, arusaamade ja tõlgenduste mitmepalgelisust.

Püsinäitus ei portreeteri eraldi Euroopa riikide ega regioonide ajalugu, vaid vaatleb kogu Euroopat hõlmanud sündmusi ja nähtusi. Teaduslik töörihm seadis järgmised kolm kriteeriumi: näitusel kajastatav sündmus või mõte peab olema alguse saanud Euroopast, peab olema levinud üle Euroopa ja peab olema tänaseni jätkuvalt oluline. Nende kriteeriumide alusel määras töörihm kindlaks kuus suurt teemat ja hulga alateemasid. Kohati läheb püsinäitus üle tänase Euroopa Liidu välispiiride.

Kuigi Euroopa ajalugu võib pidada keerukaks, mitmekujuliseks ja killustatuks, on selles ikkagi palju ühist ja ühiselt kogetut. Püsinäitusel püütakse näidata neid ühisosi. Näituse alguses meenutakse antiikset müüti Europest ja härjast ning selle hilisemaid muutlikke tõlgendusi. Sellest alustades tuuakse välja Euroopa pärandi tähtsaimad tegurid, mis on Euroopat vorminud ja mille mõju on tänapäevalgi nähtav.

Kas Euroopa Ajaloo Maja tahab luua Euroopa identiteeti?

Identiteedi mõiste on kultuuriuuringutes üks kõige enam vaidlusi tekitanud mõisteid. Muuseumide tegevusega seoses on sellest sündinud tohutult hulgal kirjandust ja vastupeegeldusi. Ei ole olemas üldiselt kokkulepitud määratlust selle kohta, mida „Euroopa identiteet“ õieti tähendada võiks. Identiteedi mõiste on liialt lihtsustav ja liialt staatiline, et seda Euroopa Ajaloo Maja alusena kasutada. Euroopa identiteeti ette ära defineerides ei soodustaks Euroopa Ajaloo Maja mitmehäälset mõttevahetust selles ülimalt huvitavas ja päevakohases küsimuses, vaid pigem takistaks arutelu. Valmis vastuste andmise asemel tahab Euroopa Ajaloo Maja ergutada avalikku diskussiooni Euroopa mälu ja Euroopa teadvuse üle.

Kas Euroopa Ajaloo Maja võtab üle riikide ja rahvaste ajaloo?

Euroopa Ajaloo Maja ei ole riikide ajalugude mehhaaniline summa ega püüa neid ajalugusid ka asendada või välja vahetada. Euroopa Ajaloo Maja tahab olla Euroopa mäluvaramu, mis sisaldaks ajaloolisi kogemusi ja ajaloo tõlgendusi kogu nende mitmepalgelisuses, vastandlikkuses ja vasturääkivuses. Euroopa Ajaloo Maja esitab ajalugu pigem komplekselt kui unifitseeritult, pigem kriitiliselt kui takkakiitvalt.

Kus on ajaloo esituse alguspunkt?

Euroopa Ajaloo Maja püsinäitus, mis on selle maja keskne osa, keskendub Euroopa ajaloole 19. sajandist kuni tänapäevani. Mõnes osas läheb väljapanek tagasi kaugemasse ajalukku, ka vana- ja keskaega, et selgitada Euroopa kultuuri ja tsivilisatsiooni põhielemente. See peaks aitama külastajal paremini mõista ka praegust aega.

Püsinäituse alguses tuletatakse meelde müüti Europest, juhitakse tähelepanu geograafiliste mõistete muutumisele ajaloo käigus ning tõstatatakse Euroopa pärandi olemuse ja tähenduse küsimus. Näitus keskendub Euroopa 19. ja 20. sajandi ajaloole ning põhirõhk on Euroopa integratsiooni ajalool.

Kas Euroopa Ajaloo Maja ei dubleeri Parlamentariumi, mis samuti näitab Euroopa integratsiooni ajalugu?

Parlamentariumi kui Euroopa Parlamendi külastajatekeskuse ülesanne on näidata parlamendi rolli, toimimist ja tegevust. Euroopa Ajaloo Maja on aga Euroopa ajaloo muuseum palju laiemas mõttes. Kummalgi majal on oma ainevaldkond, oma seosed, eesmärgid, missioon ja töövahendid. Euroopa Ajaloo Maja haarab ajalugu laiemalt. Kuna tegemist on muuseumiga, on seal keskne osa ajaloo tõenditel – eksponaatidel. Euroopa Ajaloo Maja ja Parlamentarium täiendavad teineteist.